

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	VII
BİRİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XXV

BİRİNCİ BÖLÜM KABAHAHLER HUKUKUNA GİRİŞ

§ 1. KABAHAHL KAVRAMI VE KABAHAHLER HUKUKU	1
I. Kabahat Kavramı.....	1
A. Genel Olarak.....	1
B. Kabahatlerin Diğer Kavramlardan Farkları.....	3
1. Kolluk Tedbirlerini Gerektiren Fiillerden Farkları	4
2. Disiplin Yaptırımlarını Gerektiren Fiillerden Farkları	5
3. Muhakeme Hukuku Yaptırımlarını Gerektiren Fiillerden Farkları	8
4. Özel Hukuktan Kaynaklanan Yaptırımlardan Farkları	9
II. Kabahatler Hukuku	10
A. Genel Olarak.....	10
B. Kısa Tarihçe.....	13
C. Çeşitli Ülkelerdeki Durum	16

1. Federal Almanya.....	16
2. Fransa	18
3. İtalya	19
4. İspanya	21
5. Avusturya	22
6. İsviçre	23
7. İngiltere.....	24
8. Çin.....	25
9. Güney Kore	27
D. Avrupa Birliği	28
E. Hukuk Düzenindeki Yeri.....	29
1. Kamu Hukukunun Alt Dalıdır	29
2. Ceza Hukuku ve İdare Hukuku İle İlişkisi	32
F. Düzenleme Konuları.....	36
1. Maddî Hukuk	36
2. Usul Hukuku	36
§ 2. KABAHAHAT – SUÇ AYRIMI.....	38
I. Ayrımın Önemi.....	38
II. Ayrım Kriterleri	39
A. Şekli Kriterler	39
1. Yaptırım Farkı Kriteri.....	39
2. Usul Farkı Kriteri	40
B. Esasa İlişkin Kriterler	40
1. Nitelik Kriteri.....	41
2. Nicelik Kriteri	43
3. Nitelik-Nicelik Kriteri	45
§ 3. KABAHAHATLER HUKUKUNUN KAYNAKLARI	50
I. Doğrudan Kaynaklar.....	50
A. Anayasa	50
B. Kanunlar.....	52

1. Kabahatler Kanunu	52
2. Kabahat İçeren Diğer Kanunlar	52
C. Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri	59
D. Çerçeve Kanunlar ve Düzenleyici İşlemler	59
II. Dolaylı Kaynaklar.....	61
A. Yüksek Mahkeme Kararları	61
B. Doktrin	61
III. Kabahatler Hukuku Kurallarının Yorumu	62
IV. Kabahatlerde Kanunilik İlkesi	64
A. Genel Olarak.....	64
B. Örf-Âdet Hukuku Yasağı	68
C. Belirlilik İlkesi.....	70
1. Genel Olarak	70
2. Çerçeve (Beyaz) Normlar.....	78
D. Kıyas Yasağı	91
E. İdarenin Düzenleyici İşlemleriyle İdarî Yaptırım Konulması Yasağı	94
F. Geçmişe Uygulama Yasağı.....	96
§ 4. KABAHAHLER KANUNU'NUN UYGULAMA ALANI	97
I. Kabahatler Kanunu'nun Konu Bakımından Uygulama Alanı.....	97
II. Kabahatler Kanunu'nun Zaman Bakımından Uygulanması	98
A. Genel Olarak.....	98
B. Derhal Uygulama İlkesi (Geçmişe Uygulama Yasağı)	103
C. Failin Lehine Olan Kanunun Uygulanması	111
III. Kabahatler Kanunu'nun Yer Bakımından Uygulanması.....	122
A. Türkiye'de İşlenen Kabahatler	123
B. Yurt Dışında İşlenen Kabahatler.....	126
IV. Kabahatler Kanunu'nun Kişi Bakımından Uygulanması.....	127
A. Genel Olarak	127
B. Milletvekilleri.....	127

C. Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı Yardımcıları ve Bakanlar.....	128
D. Diplomatlar.....	130
E. Hâkim ve Savcılarının Durumu	131

İKİNCİ BÖLÜM

KABAHA TLERE YAPTIRIM

UYGULANMASININ KOŞULLARI

§ 5. KABAHA TİN YAPISAL UNSURLARI VE YAPTIRIM UYGULANMASININ KOŞULLARI	133
I. Genel Olarak.....	133
II. Kabahatin Yapısal Unsurları	134
III. Failin Kusuru.....	135
IV. İdarî Yaptırım Uygulanmasının Diğer Koşulları	135
§ 6. TİPİKLİK.....	136
I. Kavram.....	136
II. Kabahat Tiplerinin Türleri	137
A. İcraî Hareketli Kabahatler – İhmalî Hareketli Kabahatler..	137
B. Serbest Hareketli Kabahatler – Bağlı Hareketli Kabahatler	142
C. Tek Hareketli Kabahatler – Birden Fazla Hareketli Kabahatler	142
D. Seçimlik Hareketli Kabahatler	143
E. Anî Kabahatler – Mütemedî Kabahatler.....	144
F. Sırf Hareket Kabahatleri – Neticeli Kabahatler	146
G. Zarar Kabahatleri – Tehlike Kabahatleri	147
III. Kabahatin Maddî Unsurları.....	148
A. Fail.....	148
1. Genel Olarak.....	148
2. Mahsus (Özgü) Kabahatler.....	150
B. Mağdur.....	152

C. Kabahatin Konusu	153
D. Tipik Hareket (Fiil)	155
1. Kavram.....	155
2. Bir Başkası İçin Hareket.....	157
a. Tüzel Kişilerin Organ veya Temsilcisi ya da Faaliyeti Çerçevesinde Görev Üstlenen Kişi	157
b. Gerçek Kişilerin Temsilcisi veya Çalışanı	158
c. Özel Niteliklerin Sirayeti	160
E. Netice	163
1. Kavram.....	163
2. Nedensellik Bağı ve Objektif İsnadiyet.....	163
F. Nitelikli Unsurlar	165
IV. Kabahatin Manevî Unsuru.....	168
A. Genel Olarak.....	168
B. Kast.....	169
1. Kavram.....	169
2. Kast Türleri	170
C. Taksir.....	172
1. Genel Olarak.....	172
2. Taksir Türleri.....	173
D. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış Kabahatler.....	174
E. Kabahatlerin Maddî Unsurlarında ve Nitelikli Unsurlarında Hata	175
1. Kabahatlerin Maddî Unsurlarında Hata.....	175
2. Kabahatlerin Nitelikli Unsurlarında Hata	177
§ 7. HUKUKA AYKIRILIK UNSURU	178
I. Genel Olarak	178
II. Hukuka Uygunluk Nedenleri.....	180
A. Kanun Hükmünü Yerine Getirme.....	180
B. Meşru Savunma	182
C. Zorunluluk Hâli.....	183

D. Yükümlülüklerin Çatışması.....	185
E. Hakkın Kullanılması.....	186
1. Genel Olarak.....	186
2. İdarî İzinler	190
F. İlgilinin Rızası.....	193
III. Hukuka Uygunluk Nedenlerinde Sınırın Aşılması	194
IV. Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Maddî Koşullarında Hata	196
§ 8. KUSUR.....	198
I. Genel Olarak.....	198
II. Kusuru Ortadan Kaldıran Nedenler.....	199
A. Yaş Küçüklüğü	200
B. Sağır ve Dilsizlik.....	201
C. Akıl Hastalığı	202
D. Geçici Nedenler, Alkol veya Uyuşturucu Madde Etkisinde Olma	204
E. Mazeret Nedenleri.....	205
1. Zorunluluk Hâli.....	205
2. Cebir veya Tehdit	206
3. Hukuka Aykırı, Fakat Bağlayıcı Emrin Yerine Getirilmesi	207
4. Meşru Savunmada Sınırın Aşılması	208
F. Kusuru Ortadan Kaldıran Hata Hâlleri.....	209
1. Yasak Hatası.....	209
2. Kusuru Ortadan Kaldıran Nedenlerin Maddî Koşullarında Hata	213
§ 9. KABAHAİN ÖZEL GÖRÜNÜM ŞEKİLLERİ.....	214
I. Kabahate Teşebbüs	214
A. Genel Olarak.....	214
B. Teşebbüsün Koşulları.....	217
C. Gönüllü Vazgeçme	218
II. Kabahate İştirak.....	219

A. Genel Olarak.....	219
B. Eşitlik Sistemi (Tek Tip Fail Sistemi).....	220
C. Kabahate İştirakin Koşulları	222
1. Birden Fazla Kişinin Fiile Katılması	222
2. Birlikte Kabahat İşleme İradesi	224
3. Fiilin Tamamlanması veya Bazı Durumlarda İcra Hareketlerine Başlanması	226
D. Dolaylı Faillik.....	227
E. Yan Yana Faillik	229
F. Özel Faillik Nitelikleri	230
III. İçtima	233
A. Genel Olarak.....	233
B. Fiil Tekliği ve Fiil Çokluğu	234
C. Kabahatler Arasındaki İçtima	240
1. Aynı Kabahatin Birden Fazla İşlenmesi	240
2. Görünüşte İçtima	243
3. Fikrî İçtima	244
D. Kabahatler İle Suçlar Arasındaki İçtima.....	247
§ 10. KABAHAHLERE YAPTIRIM UYGULANMASINI ENGELLEYEN VEYA SAĞLAYAN DİĞER KOŞULLAR.....	255
I. Kişisel Yaptırımsızlık Nedenleri.....	255
II. İdarî Yaptırımı Kaldıran veya Azaltan Kişisel Nedenler	256
A. Gönüllü Vazgeçme	256
B. Etkin Pişmanlık.....	257
III. İdarî Yaptırımın Uygulanabilirliğinin Objektif Koşulları	258

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM KABAHAHLERE UYGULANACAK İDARİ YAPTIRIMLAR

§ 11. İDARİ YAPTIRIMLARA GENEL BAKIŞ	259
---	------------

I. İdarî Yaptırım Kavramı.....	259
II. İdarî Yaptırımların Ceza Yaptırımlarından Farkları	261
§ 12. İDARÎ PARA CEZASI	263
I. Genel Olarak.....	263
II. İdarî Para Cezasının Çeşitleri	266
A. Maktu İdarî Para Cezası	267
B. Nispi İdarî Para Cezası.....	279
C. Alt ve Üst Sınırları Kanunda Gösterilen İdarî Para Cezası	282
1. Genel Olarak	282
2. İdarî Para Cezasının Belirlenmesi	286
a. Kabahatin Haksızlık İçeriği.....	290
b. Failin Kusuru.....	292
c. Failin Ekonomik Durumu	292
III. Yerine Getirilmesi	293
A. Derhal Ödeme	293
B. Cebri İcra Yoluyla Tahsil.....	296
1. Genel Bütçeye Gelir Olarak Kaydedilen İdarî Para Cezaları	298
2. Sosyal Güvenlik Kurumlarının ve Mahalli İdarelerin Bütçelerine Gelir Olarak Kaydedilen İdarî Para Cezaları.....	300
3. Genel Bütçeye Gelir Olarak Kaydedilmeyen İdarî Para Cezaları.....	301
4. Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının Verdiği İdarî Para Cezaları	301
5. Cumhuriyet Savcıları ve Mahkemeler Tarafından Verilen İdarî Para Cezaları	302
C. Tahsil Şekli	303
§ 13. İDARÎ TEDBİRLER	304
I. Genel Olarak.....	304
II. Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi.....	307
A. Genel Olarak.....	307

B. Mülkiyeti Kamuya Geçirilebilecek Eşya veya Değerler	309
C. Elkoyma veya Muhafaza	316
D. Kararın Geciktirilmesi.....	318
E. Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesinin Sonuçları	319
III. Diğer İdarî Tedbirler.....	320
A. Bir Meslek ve Sanatın Yerine Getirilmemesi	322
B. İşyerinin Kapatılması.....	322
C. Ruhsat veya Ehliyetin Geri Alınması	324
1. Sürücü Belgesinin Geri Alınması	324
2. Avcılık Belgelerinin İptali.....	325
3. Yetki Belgesinin İptali	326
4. Lisans Belgesinin İptali.....	327
5. Diğer Ruhsat veya İzinlerin İptali	327
D. Faaliyetin Durdurulması	327
E. Kara, Deniz veya Hava Nakil Aracının Trafikten veya Seyrüseferden Alıkonulması.....	329
F. Spor Müسابakalarını Seyirden Yasaklama	329
§ 14. TÜZEL KİŞİLERE UYGULANACAK İDARİ	
YAPTIRIMLAR	330
I. Tüzel Kişilere Kabahatlerden Dolayı İdarî Yaptırım Uygulanması.....	330
A. Genel Olarak	330
B. Tüzel Kişilerin Kapsamı	333
C. Tüzel Kişinin Sorumluluğuna Yol Açacak Gerçek Kişiler ..	335
D. Kabahatin Gerçek Kişinin Görevi Kapsamında İşlenmesi .	337
E. Tüzel Kişilere Uygulanabilecek İdarî Yaptırımlar	340
II. Tüzel Kişilere Bazı Suçlardan Dolayı İdarî Para Cezası Uygulanması.....	342
A. Genel Olarak	342
B. Tüzel Kişilerin Kapsamı	342
C. Tüzel Kişinin Sorumluluğuna Yol Açacak Gerçek Kişiler ..	343

D. İlgili Suçların İşlenmesi	344
E. Suçun Tüzel Kişi Yararına İşlenmesi	345
F. İdarî Para Cezasına Karar Verecek Makam.....	345
G. Tüzel Kişi Hakkında Sadece İdarî Para Cezası Uygulanabilmesi	349
III. Suçu Bildirme Yükümlülüğünün İhlâli Suçundan Dolayı Bazı Tüzel Kişilere İdarî Para Cezası Uygulanması.....	350
A. Genel Olarak	350
B. Tüzel Kişilerin Kapsamı.....	351
C. Tüzel Kişinin Sorumluluğuna Yol Açacak Gerçek Kişiler ..	352
D. Suçu Bildirme Yükümlülüğünün İhlâli Suçunun İşlenmesi	352
E. İdarî Para Cezasına Karar Verecek Makam.....	354
F. Tüzel Kişi Hakkında Sadece İdarî Para Cezası Uygulanması	354
§ 15. İDARÎ YAPTIRIMLARDA TEKERRÜR	355
I. Genel Olarak.....	355
II. Tekerrürün Sonuçları	359
§ 16. YERİNE GETİRME ZAMANAŞIMI	359
I. Kavram.....	359
II. Süreler	359

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İDARÎ YAPTIRIM KARARI VE YARGISAL KORUNMA

§ 17. İDARÎ YAPTIRIM KARARI	361
I. Hukukî Niteliği.....	361
II. Unsurları.....	364
A. Sebep Unsuru	364
B. Konu Unsuru	365
C. Amaç Unsuru	372

D. Yetki Unsuru.....	374
1. Genel Olarak	374
2. İdarî Yaptırım Kararı Vermeye Yetkili Kişi ve Makamlar	377
a. İdarî Organ ve Makamlar	378
aa. Kişi Bakımından Yetkili Organ ve Makamlar ...	379
bb. Konu Bakımından Yetkili Organ ve Makamlar	387
cc. Yer Bakımından Yetkili Organ ve Makamlar.....	389
aaa. Türkiye’de İşlenen Kabahatlerde Yetki.....	390
bbb. Yurtdışında İşlenen Kabahatlerde Yetki	392
ccc. Bağlantılı Kabahatlerde Yetki.....	392
ddd. Yer Bakımından Yetki Uyuşmazlığı	393
eee. Yetkisizlik İddiası ve Yetkili Olmayan İdarî Makamların Yaptıkları İşlemler	393
dd. Zaman Bakımından Yetkili Organ ve Makamlar	394
b. Cumhuriyet Savcısı	396
c. Mahkeme.....	399
E. Usul-Şekil Unsuru.....	406
1. Genel Olarak.....	406
2. İdarî Soruşturma Koşulları	410
a. Şikâyet	410
b. Talep	411
3. İdarî Soruşturma Engelleri.....	412
a. Ölüm.....	412
b. Af	412
c. Aynı Fiilden Dolayı Aynı Anda Yürütülen Başka Bir İdarî Soruşturmanın Varlığı	415
d. İdarî Yaptırıma İlişkin Daha Önceden Verilmiş Bir Kararın Bulunması	416
aa. Fiilin Ceza Mahkemesi Tarafından Karara Bağlanması	416

bb. Fiilin Cumhuriyet Savcısı Tarafından Karara Bağlanması.....	420
cc. Fiilin İdarî Makamlar Tarafından Karara Bağlanması.....	421
e. Soruşturma Zamanaşımı	422
aa. Kavram.....	422
bb. Süreler	424
4. Uyarı Koşulu.....	429
5. İdare Önünde Savunma	430
6. İdarî Yaptırım Kararının Şekli ve Gerekçesi	433
7. Kararların Bildirilmesi	437
§ 18. İDARÎ YAPTIRIM KARARLARINA KARŞI YARGISAL KORUNMA	439
I. Genel Olarak.....	439
II. Adli Yargı Yolu.....	453
A. Başvuru Yolu.....	454
1. İdarî İtiraz Yoluna Başvurulması Sorunu	454
2. Aleyhine Başvurulabilecek İdarî Yaptırım Kararları	455
3. Görevli ve Yetkili Mercî	460
4. Başvurabilecek Kişiler, Başvurunun Süresi ve Şekli	463
5. Başvurunun Etkisi.....	465
6. Ön İnceleme.....	466
7. Cevap Dilekçesi ve İşlem Dosyasının Gönderilmesi	469
8. Huzurda Dinleme	471
9. Deliller ve İspat	476
10. Son Kararın Verilmesi	481
B. İtiraz Yolu	485
1. İtiraz Edilebilecek Kararlar	486
2. İtiraz Mercî.....	489
3. İtiraz İstemi, Süresi ve Şekli	490

4. İtirazın İncelenmesi ve İtiraz Üzerine Verilebilecek Kararlar	492
C. Olağanüstü Kanun Yolları	495
D. Masraflar ve Vekâlet Ücreti.....	498
III. İdarî Yargı Yolu.....	499
A. İptal Davası	499
1. Genel Olarak.....	499
2. İdarî İtiraz Yoluna Başvurulması Sorunu	500
3. İptal Davası Açılabilir İdarî Yaptırımlar	501
4. İptal Davası Açabilecek Kişiler ve Başvuru Şekli.....	503
5. Dava Açma Süresi.....	505
6. Görevli Mahkeme.....	508
7. Yetkili Mahkeme.....	509
8. Geçici Yargısal Korunma.....	510
9. İlk İnceleme	512
10. Cevap Dilekçesi ve İşlem Dosyasının Gönderilmesi	514
11. Duruşma Açılması.....	514
12. İnceleme ve Deliller	515
13. İptal Davasında Karar.....	516
B. Tam Yargı Davası	519
1. Genel Olarak.....	519
2. Görevli ve Yetkili Mahkeme	520
C. Kanun Yolları	520
IV. Adli Yargı İle İdarî Yargı Arasındaki Görev Uyuşmazlıkları ...	524
A. Genel Olarak	524
B. Olumsuz Görev Uyuşmazlığı	525
C. Olumlu Görev Uyuşmazlığı.....	527
V. Bireysel Başvuru Yolu.....	529
A. Genel Olarak	529
B. Adil Yargılanma Hakkı Bakımından	534

EK : AVRUPA KONSEYİ BAKANLAR KOMİTESİ'NİN İDARÎ YAPTIRIMLARLA İLGİLİ TAVSİYE KARARI.....	545
KAYNAKÇA	551
KAVRAM DİZİNİ.....	571